

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНА ШКОЛА "Вук Караџић"
Бр. 2134/15
28.12.2015
ЖИТКОВАЦ

ОШ „Вук Караџић“ Житковач

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
СЕКТОР ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
Управа за ванредне ситуације у Нишу
09/20/3 Бр. 217-1114/15
14.01. 2016 год.
НИШ

PROGRAM
OSNOVNE OBUKE ZAPOSLENIH IZ OBLASTI
ZAŠTITE OD POŽARA

Aleksinac, decembar 2015. godine

Na osnovu člana 53. stav 3. i člana 86. stav 1. Zakona o zaštiti od požara ("Sl. glasnik RS", broj 111/09 i 20/2015), a u skladu sa odredbama Pravilnika o minimumu sadržine opšteg dela programa obuke radnika iz oblasti zaštite od požara ("Sl. glasnik SRS", broj 40/90), OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu, dana 25. 12. 2015. godine, donosi

PROGRAM OSNOVNE OBUKE ZAPOSLENIH IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Obuka zaposlenih u OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu iz oblasti zaštite od požara vrši se u skladu sa ovim Programom, po pribavljenom mišljenju nadležnog organa za unutrašnje poslove – odeljenja za vanredne situacije.

Ovim Programom je definisana i regulisana problematika koja se odnosi na postupak obučavanja svih zaposlenih radnika iz oblasti zaštite od požara u OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu.

Primenom donetog Programa obuke, svi zaposleni radnici u OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu treba da se kroz teorijsku nastavu upoznaju sa opasnostima od izbijanja požara, merama zaštite od požara, kao i da se praktično osposobe i obuče za korišćenje, upotrebu opreme i sredstava za gašenje požara, a sve u cilju sprečavanja, izbijanja i širenja požara, odnosno njegovog gašenja.

II POSEBNE ODREDBE

1. NAČIN I POSTUPAK OBUČAVANJA I PROVERE ZNANJA

Član 2.

Osnovna obuka iz oblasti zaštite od požara organizuje se za sve zaposlene po stupanju na rad, a najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na rad.

Član 3.

Svi zaposleni dužni su da prisustvuju obuci i proveri znanja iz oblasti zaštite od požara. To je obaveza za sve radnike u OŠ „Vuk Karadžić“ u bez obzira na poslove i zadatke koje obavljaju, stručnu spremu i godine staža.

Radnik koji je neopravdano izostao sa osnovne obuke po ovom Programu, čini težu povredu radne dužnosti i po tom osnovu je disciplinski odgovoran.

Član 4.

Sprovođenje osnovne obuke iz oblasti zaštite od požara na osnovu ovog Programa, može se poveriti odgovarajućoj stručnoj ustanovi-pravnom licu ili licu osposobljenom za obavljanje

poslova zaštite od požara sa odgovarajućom školskom spremom i položenim stručnim ispitom.

Član 5.

Poslodavac je dužan da jednom u tri godine vrši proveru znanja iz oblasti zaštite od požara.

Član 6.

U skladu sa Programom, obuka se sastoji iz teorijskog dela i praktičnog dela nastave.

Osnovna obuka zaposlenih radnika vrši se putem predavanja-teorijske stručne nastave i praktičnom demonstracijom, odnosno rukovanjem protivpožarnom opremom i sredstvima za gašenje požara.

Član 7.

Po završenoj obuci zaposlenih obavezno se sprovodi postupak provere znanja i osposobljenosti zaposlenih. Provera znanja zaposlenih radnika vrši se rešavanjem-popunjavanjem testova i praktičnom demonstracijom u smislu rukovanja protivpožarnom opremom i sredstvima za gašenje požara (ručnim vatrogasnim aparatima i hidrantima).

Član 8.

Proveru znanja i osposobljenosti vrši komisija koju imenuje pravno lice koje ima odobrenje MUP-a za navedene poslove.

Član 9.

O proveru znanja zaposlenih sačinjava se zapisnik i vodi odgovarajuća evidencija.

Odgovorno stručno lice za sprovođenje ovog Programa, u obavezi je da vodi ažurnu evidenciju o izvršenoj osnovnoj obuci i proveru znanja iz oblasti zaštite od požara za sve zaposlene radnike u OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu.

Član 10.

Zaposleni koji je uspešno odgovorio na najmanje 80% pitanja iz testa i praktično pokazao da zna da rukuje vatrogasnom opremom, smatra se da je obučen iz oblasti zaštite od požara.

Zaposleni koji ne zadovolji na proveru znanja i obučenosti u smislu prethodnog stava, dužan je da ponovi obuku i ponovo izađe na proveru znanja.

Član 11.

Obuku zaposlenih iz teorijskog i praktičnog dela, u trajanju od najmanje 5 časova, vrše ovlašćeno pravno lice iz člana 4. stav 1. ovog programa.

III SADRŽAJ PROGRAMA OBUKE

Opšti deo

Član 12.

1. OBAVEZE U OŠ „VUK KARADŽIĆ“ U ŽITKOVCU U OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

trajanje predavanja 1 čas

a) *Normativno uređivanje zaštite od požara*

- Zakon o zaštiti od požara
- Uredba o merama zavarivanja, rezanja i lemljenja na privremenim mestima;
- Osnovni propisi (Pravilnici) kojima se bliže regulišu pojedine oblasti sa stanovišta zaštite od požara i eksplozija
- Pravila zaštite od požara
- Plan evakuacije

b) *Organizovanje poslova zaštite od požara*

- vatrogasna jedinica
- služba zaštite od požara
- referent za zaštitu od požara
- radnici zaduženi za sprovođenje preventivnih mera zaštite od požara

v) *Preventivne mere zaštite od požara*

- mere predviđene Pravilima zaštite od požara i Planom evakuacije
- uređaji, oprema i sredstva za gašenje požara
- električne, ventilacione, toplotne i druge instalacije
- smeštaj eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova,

g) *obaveze u sprovođenju mera zaštite od požara*

- obaveze OŠ „Vuk Karadžić“, prava i obaveze zaposlenih sa posebnim pravima, obavezama i ovlašćenjima, kao i prava i obaveze svih zaposlenih

d) *Odgovornost za nesprovođenje zaštite od požara*

- disciplinska i materijalna odgovornost zaposlenih, kao i prekršajna i krivična odgovornost odgovornog lica

2. OSNOVI GORENJA

trajanje predavanja 1 čas

- 1) *Teorija gorenja sa objašnjenjem definicije trougla gorenja;*
- 2) *Prisustvo materije koja može da gori (goriva materija);*
- 3) *Prisustvo materije koja potpomaže gorenje (kiseonik);*
- 4) *Toplotna energija potrebna da se postigne temperatura paljenja gorive*
- 5) *materije;*
- 6) *Gorenje čvrstih, tečnih i gasovitih materija:*
- 7) *Čvrste materije - tok gorenja čvrstih materija iz više faza, gorenje sa stvaranjem plamena i žara i odabir sredstava za gašenjem požara,*
- 8) *Zapaljive tečnosti - vrste materija i tok gorenja,*
- 9) *Eksplozivni gasovi i pare - vrste gasova i tok gorenja,*
- 10) *Eksplozije.*

3. UZROCI NASTANKA POŽARA

a) Požari i način prenosa toplote

- provođenjem (kondukcijom)
- dodirom (konvekcijom)
- zračenjem (radijacijom)

b) Osnovni uzroci nastanka požara

- nehat ili nepažnja
- direktan dodir zapaljivog materijala sa plamenom ili užarenim materijalom (nepravilna upotreba grejnih tela – rešoi, grejalice i sl.)
- električna struja, zavarivanje, rezanje i lemljenje
- statički elektricitet, samozagrevanje i samozapaljivanje, atmosferski elektricitet
- toplotno delovanje sunca, mehanička energija i paljevina
- prirodne pojave (udar groma i sl.)
- nepoštovanje propisa i mera bezbednosti na radu

4. GAŠENJE POŽARA

trajanje predavanja 1 čas

a) Metode gašenja požara

- ugušivanje,
- hlađenje,
- antikatalitički efekat,
- odstranjenje gorive materije i
- razblaživanje

b) Klase požara

U cilju pravilnog izbora sredstava za gašenje požara izvršena je klasifikacija požara u zavisnosti od materijala koji gori na sledeće klase požara (SRPS EN 2:2011):

Požari klase A

To su požari čvrstih materijala (izuzev metala) obično organskog porekla koji gore plamenom ili u vidu žara (drvo, uglj, tekstil, papir, slama, plastične mase).

Požari klase B

To su požari koji obuhvataju tečnosti i utečnjive čvrste materije, koji gore plamenom (benzin, benzol, ugljovodonici, alkohol, etar, lakovi, masti, vosak, smola, asfalt, i sl.).

Požari klase C

To su požari gasovitih materijala koji gore plamenom (metan, propan, butan, vodonik, acetilen, gradski plin).

Požari klase D

Požari koji obuhvataju metale koji intezivno sagorevaju (aluminijum, magnezijum i dr.).

Požari klase E

Požari vrste od A do D u blizini električnih instalacija

Požari klase F

Požari koji obuhvataju ulja ili masti za kuvanje (biljna ili životinjska ulja ili masti) u napravama za prženje i u drugoj kuhinjskoj opremi i uređajima.

Prema građevinsko konstruktivnim karakteristikama materijala, objekata, prirode opreme, vrste materijala koji se skladište i mogućih vrsta požara treba predvideti protivpožarne aparate.

v) Sredstva za gašenje požara

- Efikasnost i efekti sredstava za gašenje požara (ugušujući efekat, rashlađujući efekat, antikatalitički efekat zaustavljanja reakcije oksidacije);
- Vrste sredstava za gašenje požara: voda, pena, prah, ugljen dioksid, haloni i priručna sredstva za gašenje

g) Mere zaštite pri gašenju

Prava i dužnosti svih zaposlenih radnika su definisani na osnovu donetih opštih normativnih akata Centra za socijalni rad, u zavisnosti od radnog mesta i funkcije koju obavljaju.

d) Protivpožarna oprema

- ručni, prenosni i prevozni protivpožarni aparati (podela, namena, aktiviranje i rukovanje, postavljanje, čuvanje i kontrola aparata za gašenje požara)
- Hidrantska mreža, hidranti i pripadajuća vatrogasna oprema, njihovo postavljanje, čuvanje, periodična kontrola i ispitivanje.

5. SAVREMENI TEHNIČKI SISTEMI ZA OTKRIVANJE I GAŠENJE POŽARA

trajanje predavanja 1 čas

a) Otkrivanje i dojava požara

- automatski javljači požara – jonizacioni, termički i optički
- ručni javljači požara
- prenosni putevi i signalne centrale

b) Savremena oprema i metode za gašenje požara

- izbor tipa stabilnih instalacija za gašenje požara
- stabilne instalacije za gašenje požara vodom, penom, prahom, ugljen dioksidom i halonom

6. POSTUPAK KOD IZBIJANJA POŽARA

1) Lokalizacija požara, evakuacija i spasavanje

2) Javljanje i poziv u pomoć

3) Lična zaštita pri gašenju požara

7. PRAKTIČAN RAD

1) Upotreba vatrogasnih aparata i druge opreme

2) Upotreba hidranata

3) Korišćenje priručnih sredstava za gašenje požara

Član 13.

1. SPECIFIČNOSTI GAŠENJA POŽARA

trajanje predavanja 1 čas

a) Specifičnosti procesa rada u OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu

U OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu se vrši poboljšavanje nivoa znanja i postignuća svih učenika, podizanje kvaliteta nastave primenom raznovrsnih metoda rada, metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave. Povećavanje kompetencija nastavnika kroz stalno stručno usavršavanje. Kontinuiran rad na implementaciji obrazovnih standarda u nastavi, donetih kako za kraj prvog obrazovnog ciklusa, tako i za kraj osnovnog obrazovanja. Pripremanje učenika za polaganje završnog ispita na kraju osnovnog obrazovanja i povećanje kompetencija učenika završnih razreda na pravilnom donošenju odluku o izboru zanimanja. Proširivanje interesovanja učenika kroz uvođenje novih društvenih, tehničkih, humanitarnih i kulturnih aktivnosti, kao i kroz povećan obuhvat učenika za realizaciju tih aktivnosti. Organizacija rada u OŠ „Vuk Karadžić“ zasniva se na racionalnoj podeli rada u skladu sa zahtevima savremene organizacije rada.

b) Izvori opasnosti i mogući uzročnici požara u OŠ „Vuk Karadžić“

OŠ „Vuk Karadžić“ se nalazi u Žitkovcu. Za svoje potrebe koristi zgradu škole i pomoćnu zgradu.

Zgrada škole je objekat spratnosti Pr+2. U zgradi škole nalaze se 23 učionice, 1 biblioteka, mokri čvor, fiskulturna sala, kancelarija za direktora, nastavnike (zbornica), sekretara i računovodstvo, sociologa i pedagoga škole. Škola poseduje veliko školsko dvorište sa asfaltiranim terenom za fudbal i košarku. Raspored radnih stolova, ormara, policia i ormara za smeštaj dokumentacije omogućava nesmetano kretanje zaposlenih i omogućava brzu evakuaciju i iznošenje važne dokumentacije.

Pomoćna zgrada je prizemni objekat, gde se nalaze hol, priručna kuhinja, toaleti.

Za evakuaciju zaposlenih u objektu škole postoje tri izlaza. Za evakuaciju zaposlenih u objektu pomoćne zgrade postoji jedan izlaz.

Zaključavanje objekata se vrši po završetku radnog vremena, ključevi se nalaze kod domara i direktora.

v) Mere zaštite od požara na opremi, uređajima i mrežama

U objektima zgrada, nalaze se glavni razvodni ormani GRO za isključenje struje u svim prostorijama zgrada.

Zaštita vodova od opasnog dejstva struje kratkog spoja vrši se topljivim i automatskim osiguračima ugrađenim u razvodne ormene i razvodne table.

Zaštita od indirektnog dodira delova pod naponom ostvarena je sistemom zaštite TN-C/S.

Na objektima je izvedena gromobrnska instalacija, koja se održava i ispituje u skladu sa Pravilnikom o tehničkim normativima za zaštitu objekata od atmosferskog pražnjenja ("Sl. list SRJ", br. 11/96).

g) Izvori opasnosti i mere preventivne zaštite od požara

- Mere zaštite od požara utvrđuju se i preduzimaju u cilju otklanjanja uzroka požara i sprečavanja njegovog širenja i spasavanja života ljudi i imovine.
- Održavanje i servisiranje uređaja, sredstva i opreme za rano otkrivanje požara;
- Građevinsko tehničke mere i ugradnja negorivih materijala;
- Održavanje električnih, ventilacionih, toplotnih i drugih instalacija u ispravnom stanju i redovna kontrola u skladu sa Tehničkim propisima;
- Mere zabrana (pušenja, upotrebe otvorenog plamena, grejnih tela i uređaja sa otvorenim užarenim nitima i dr.).

d) Postupak zaposlenih u OŠ „Vuk Karadžić“ u Žitkovcu pri gašenju početnog požara do dolaska vatrogasnih jedinica, kao i postupak evakuacije zaposlenih

Zaposleni koji primeti požar dužan je da ga lokalizuje i ugasi, ako je to moguće bez opasnosti za sebe i druge zaposlene, kao i da obavesti zaposlene u objektu o nastalom požaru.

U slučaju požara u prostoru gde su prisutne stranke izvršiti njihovu evakuaciju.

Ukoliko zaposleni nije u mogućnosti da sam ugasi požar dužan je da o požaru odmah obavesti vatrogasnu jedinicu na - telefon broj 193

Zaposleni nakon alarma o požaru prekidaju rad i organizuju se na lokalizaciji požara, uklanjanju zapaljivih materija, isključivanju električne struje.

Do dolaska vatrogasne jedinice ukloniti važnu dokumentaciju (pisanu i elektronski oblik) i novac po posebnoj proceduri.

Ukloniti vozila iz neposredne blizine objekta kako bi se omogućio nesmetani prilaz vatrogasnih vozila.

Na ulazu dočekati vatrogasnu jedinicu, pokazati im mesto izbijanja požara i obavestiti ih o materijalu koji je zahvaćen požarom i obimu požara.

Za vreme gašenja požara, svi prisutni ili pozvani zaposleni moraju da izvršavaju naloge rukovodioca akcije gašenja požara.

Gašenje požara i spasavanje ljudi i imovine vrši se dok se požar ne ugasi, odnosno spasavanje ne završi.

Ukoliko postoji opasnost od ponovnog izbijanja požara postavlja se vatrogasna straža sa potrebnim brojem ljudi i sredstvima za gašenje požara.

O nastalom požaru obaveštava se protivpožarna policija.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Na ovaj Program osnovne obuke je potrebno pribaviti pozitivno Mišljenje nadležnog organa za unutrašnje poslove, Odeljenja za vanredne situacije, nakon čega isti stupa na snagu i počinje sa primenom.

u Žitkovcu,

DIREKTOR:

OŠ „Vuk Karadžić“ Žitkovac